

УДК 373.2:37.091.33-027.22

Захарасевич Н.В.,

*аспірант, викладач кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти,
ДВНЗ «Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника»**Україна, м. Івано-Франківськ*

РОЛЬОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ

У статті проаналізовано психолого-педагогічні аспекти розвитку рольової діяльності в дошкільному віці. У старшому дошкільному віці центром ігрових дій стає роль, відповідна обраній ролі поведінка й підпорядкування правилам гри. Діти не лише послідовно змінюють ігрові ролі в рамках одного сюжету, а й використовують поєднання ролей («тато» одночасно також «водій», «мама» — «лікар»). Чим доросліші діти, тим більш гнучкими стають переходи від однієї ролі до іншої. На основі аналізу наукових досліджень визначено сутність поняття «рольова діяльність», виокремлено структуру та функції рольової діяльності дошкільників. Наведено вікову специфіку засвоєння навичок рольової взаємодії у контексті розвитку рольових ігор на різних етапах дошкільного дитинства.

Ключові слова: рольова діяльність, взаємодія, соціалізація, соціальна ситуація розвитку, сюжетно-рольова гра.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Затребуваними якостями особистості в суспільстві стали креативність, самостійність, відповідальність, активна життєва позиція. Необхідними для успішної самореалізації особистості є соціальні навички взаємодії, формування яких починається уже в дошкільному дитинстві. Отож, одним з пріоритетних завдань сучасної психології й педагогіки є забезпечення сприятливих умов для соціалізації дітей дошкільного віку. Вагоме значення у соціальному розвитку має засвоєння дітьми уявлень про роль, розвиток навичок рольової поведінки в сім'ї та навчальних закладах.

Одним з компонентів становлення життєвої компетентності дитини дошкільного віку, як стверджує О. Поперечняк, є засвоєння соціальних ролей. Соціально-рольова взаємодія дає можливість дитині відчувати себе членом суспільства, носієм суспільно значимої позиції [13, с.137].

Т.Поніманська зазначає, що в процесі взаємодії дитини зі світом та людьми задовольняються водночас дві найважливіші її потреби: потреба в самореалізації як виявлення та ствердження себе серед інших і потреба в соціалізації як можливість «вписатися» у світ, знайти у ньому своє місце [12].

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що різні аспекти проблеми формування рольової діяльності особистості знаходяться на перетині наук: філософії, соціології, психології та педагогіки. Сутність і структуру соціальних ролей в сучасній науці досліджують Г. Андреева, П. Горностай, І. Кон, Н. Корабльова, З. Мірошник, І. Талаш та ін.

У педагогічній науці наукові розвідки стосуються соціальних особливостей організації різних аспектів рольової діяльності дітей і молоді, а також теорії і практики професійної підготовки педагогів до такої роботи (Г. Корінна, О. Поперечняк, О. Сас, К. Карасьова та ін.).

Попри широкий спектр порушених аспектів проблеми, поза увагою дослідників опинилися проблеми дефінітивного аналізу поняття «рольова діяльність»,

його ознак, структури й функцій, а також вивчення психолого-педагогічних особливостей розвитку рольової діяльності дітей в дошкільних навчальних закладах.

Метою статті є дефінітивний аналіз поняття «рольова діяльність» і визначення психолого-педагогічних аспектів та вікових особливостей формування рольової діяльності дітей дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутнісна характеристика поняття «рольова діяльність» потребує аналізу дотичних категорій. У сучасній психолого-педагогічній літературі та наукових розвідках використовують низку термінів, які розкривають поняття «роль» в тому чи іншому ракурсі. Як-от: рольова реальність (Н.Корабльова), рольова модель (П. Горностай), рольова компетентність (І. Талаш), соціально-рольова діяльність (О. Сас), соціально-рольова взаємодія (О. Поперечняк), статево-рольова соціалізація (Г. Корінна), рольова взаємодія, рольові способи поведінки (Базовий компонент) тощо. Спільним для кожного з перелічених термінів є їх соціальна основа, адже рольова діяльність засвоюється, реалізується і розвивається у контексті взаємодії, спілкування, контакту з іншими людьми. Вагомим аспектом є також особистісна складова, яка мотивує до діяльності, обумовлює поведінку кожного індивіда.

У дошкільному віці формування рольової діяльності відбувається у контексті ігрової, як провідної у цьому віці. У «Базовому компоненті дошкільної освіти» детально окреслено компетенції, які дитина має засвоїти. Освітня лінія «Гра дитини» передбачає формування у дітей дошкільного віку ігрової компетенції, у змісті якої визначено, що дитина повинна уміти «...організувати різні види ігор (рухливі, народні, ігри з правилами, сюжетно-рольові тощо) відповідно до їх структури (уявлювана ігрова ситуація, ігрова роль, ігрові правила); реалізувати власні ігрові задуми; дотримуватись ігрового партнерства та рольових способів і поведінки, норм та етикету спілкування у процесі гри» [1, с.17]. Об'єднуючись з однолітками на основі ігрового задуму в дитини також формуються навички рольової взаємодії, які сприяють ефективній соціалізації дитини.

У контексті нашого дослідження послуговуємося таким визначенням *рольової діяльності* – це вид соціальної активності людини, який виявляється у комплексі мотивів, цілей і засобів поведінки відповідно до положення особистості у соціальній групі або в суспільстві.

У дошкільному віці у дітей формується уявлення про суспільні норми і правила поведінки у рольових іграх, які передбачають виконання певних дій, дотримання правил, способи поведінки, які відповідають тій чи іншій ролі. Як зазначає з цього приводу В.Мухіна, у цей період інтенсивно розвивається здатність дитини до ідентифікації з іншими людьми, казковими персонажами, природними об'єктами, іграшками тощо [10, с.164]. Таким чином дитина вчиться розуміти інших людей, виконувати певні зобов'язання, завоює етичні та моральні норми. Отож, рольову діяльність дошкільників характеризує низка ознак. А саме: відповідає суспільним нормам і правилам; формується у контексті різних видів діяльності, однак найбільший потенціал має ігрова діяльність; реалізовується у процесі взаємодії з однолітками та дорослими; на початкових етапах визначається прикладом дорослих, поступово ускладнюється і набуває особистісного характеру.

Узагальнюючи перелічені ознаки ми розуміємо поняття *«рольова діяльність дітей дошкільного віку»* як обумовлений суспільними нормами вид соціальної активності дитини, який визначає її поведінку, дії, ставлення, емоції й виявляється у рольовій взаємодії з іншими людьми в ігрових та життєвих ситуаціях.

Присвоюючи собі певні ролі в спеціально створених або ігрових ситуаціях, дитина моделює життєдіяльність і взаємодію дорослих, вчиться діяти відповідно до моральних та етичних норм, засвоює визначені суспільством способи поведінки. До прикладу, в ігровій діяльності рольова взаємодія між гравцями реалізується в процесі спілкування та спрямовується задумом і змістом сюжету, що проявляється у таких діях дітей як налагоджувати, радіти, підтримувати, скеровувати, спрямовувати, захищати, доводити, збагачувати, відшукувати, співпереживати у процесі здійснення ролі та відтворення сюжету гри [4]. Таким чином у дітей розвиваються вміння коригувати власну поведінку залежно від ситуації, керувати вербальними та невербальними проявами, а також формуються комунікативні вміння й навички ефективної взаємодії з іншими людьми.

Результати аналізу особливостей розвитку дитячої особистості у психолого-педагогічній літературі (Т. Дуткевич, Д. Ельконін, О. Кононко, В. Павелків, Т. Поніманська, Г. Урунтаєва та ін.) дозволили виокремити *основні функції рольової діяльності* дітей дошкільного віку. А саме:

- засвоєння культури поведінки в широкому розумінні (урахування загальнолюдських цінностей, етичних і моральних норм, національних звичаїв і традицій тощо);
- усвідомлення і застосування суспільних норм і правил у різних життєвих ситуаціях;
- розвиток довільності, як провідної особистісної якості старшого дошкільника;
- налагодження контакту, взаємодії з іншими;

– стимулювання творчого підходу до вирішення міжособистісних проблем;

- встановлення емоційного зв'язку з однолітками;
- розвиток мовлення й комунікативних навичок;
- розвиток уміння планувати діяльність, узгоджувати дії, керувати і підпорядковуватися;
- розуміння інших людей та власних зобов'язань відносно ролі, яку дитина виконує;
- розвиток психічних процесів (уяви, фантазії, уваги, сприймання тощо);
- виховання соціально-значущих якостей (ініціативності, активності, співпереживання, доброзичливості, відповідальності, гуманізму, відкритості, впевненості в собі тощо).

Отож, рольова діяльність передбачає наявність у дитини позиції суб'єкта, готового до активних дій, взаємодії, емоційного контакту з однолітками та дорослими, відповідно до певної ролі (статевої, ігрової, соціальної, групової). Вихователь повинен створювати умови для засвоєння дітьми умінь і навичок рольової діяльності, забезпечувати емоційний комфорт дошкільників і використовувати розвивальний потенціал рольової діяльності. З цього приводу О. Поперечняк зазначає: «Позиція ж дорослого має полягати в тому, щоб допомогти становленню в дитини позиції суб'єкта через самостійно зроблену справу та водночас сприяти автономізації дитини, визнанню її оточенням. За умови забезпечення соціально-педагогічного супроводу, який відповідає сучасним вимогам педагогічної науки, дитина виявляє себе суб'єктом власної життєтворчості» [13, с.137].

Процес опанування дитиною рольової діяльності співвідносимо з результатами досліджень О.Кононко. Вивчаючи специфіку розвитку соціальної компетентності дошкільника, дослідниця дійшла висновку про те, що освоєння соціальної ролі дитиною проходить певні стадії. А саме:

- імітація ролі (відтворення поведінки дорослих);
- гра у роль (використання рольової дії в сюжетно-рольових іграх);
- рольове наповнення поведінки (відповідно до очікування людей, які дитину оточують, вона може впорядковувати свою рольову поведінку) [6, с.53].

У процесі організації рольової діяльності дошкільників необхідно акцентувати увагу на вікових аспектах розвитку дітей. Насамперед необхідно сформувати у дітей уявлення про суспільні вимоги до ролі (рольові очікування, норми відповідної поведінки) з урахуванням вікових особливостей дошкільників. У «Базовому компоненті дошкільної освіти» конкретизовано рольовий зміст соціально-комунікативної компетенції, а саме: «обізнаність із різними соціальними ролями людей (знайомі, незнайомі, свої, чужі, діти, дорослі, жінки, чоловіки, дівчатка, хлопчики, молоді, літні тощо); з елементарними соціальними та морально-етичними нормами міжособистісних взаємин; уміння дотримуватись їх під час спілкування» [1, с.13].

Вагоме значення має соціальна ситуація розвитку і гра, як провідний вид діяльності, які безпосередньо впливають на становлення особистості дитини. Поняття соціальної ситуації розвитку, запропоноване Л.Виготським, визначається як система відносин між дитиною і

соціальною дійсністю, співвідношення зовнішніх і внутрішніх умов розвитку психіки [2, с.10]. Соціальна ситуація розвитку, на мою думку, обумовлює систему рольової діяльності дитини, яка може реалізуватися тільки у соціокультурному середовищі, у процесі взаємодії з оточуючими.

Специфічними видами діяльності дітей дошкільного віку, як відомо, є ігрова, навчально-пізнавальна, трудова, художня, мовленнєво-комунікативна, рухова тощо. Однак провідною в цьому віці є ігрова діяльність, яка впливає на формування основних особистісних та психічних новоутворень, спричиняє перебудову психічних процесів і стимулює виникнення нових видів діяльності [3, с.21]. Зазначимо, існує широкий спектр ігор, які сприяють розвитку рольової діяльності. А саме: сюжетно-рольові, театралізовані, ігри-драматизації, ігри на теми літературних творів, режисерські ігри, ігри-фантазування та ін.

У дошкільному віці, як зазначає Н. Кудикіна, пріоритет має сюжетно-рольова гра – «...самодостатня діяльність дитини дошкільного віку, форма її життя, спосіб задоволення актуальних потреб, зокрема соціальної (прагнення до спільного життя з дорослими), які іншим шляхом у цьому віці не можуть бути задоволені» [7, с.24]. У процесі такої гри здійснюється рольове перевтілення дитини у процесі розгортання уявних ситуацій. Також дослідниця наголошує, що важливим моментом сюжетно-рольової гри є реальні стосунки між дітьми, через які реалізується міжособистісна взаємодія [7, с.24]. З цього приводу Т. Дуткевич зауважує: «Моделюючи взаємини дорослих у грі, діти водночас засвоюють навички спілкування, взаємодії, співпраці, навчаються виступати один щодо одного у різних позиціях» [3, с.108]. Вищезазначені положення переконують у тому, що саме сюжетно-рольова чи рольова гра містить найбільший потенціал щодо становлення рольової діяльності дошкільників.

Узагальнюючи вищезазначені положення, доходимо висновку про те, що повноцінний розвиток рольової діяльності передбачає наявність у дітей уявлення про специфіку рольової поведінки, програвання дитиною ролей в ігрових ситуаціях, а також міжрольова взаємодія і спілкування.

У молодшому дошкільному віці переважають ігри наодинці або «ігри поруч». Як зазначають психологи, молодші дошкільники не вміють домовлятися між собою, розподіляти ролі та ігровий матеріал. У сюжеті ігор спостерігається одноманітність, багаторазове повторення одних і тих самих ігрових дій, тематика ігор пов'язана з життєвими ситуаціями [11]. У рольовій поведінці переважають зовнішні дії, які буквально відтворюють дії дорослих. Стимулом для початку рольової гри може бути порада дорослого, іграшка, враження дитини від якоїсь події. На цьому етапі важливим є використання предметів-атрибутів, коли сюжет й рольова поведінка дітей нестійкі, вимагають зовнішньої організації [3, с.107]. Діти вчатьс'я діяти відповідно до ролі, спільно розвивають нескладний сюжет з допомогою педагога, будують прості рольові стосунки. Слід домагатися виконання дітьми правил, а в разі необхідності нагадати їх дітям, підказати тощо [8, с.221].

Упродовж молодшого і середнього дошкільного віку сюжетно-рольова гра суттєво змінюється: передусім відбувається перехід від поодиноких ігор до спільних, які передбачають взаємодію двох і більше осіб. Відбувається це поступово. Спершу діти починають виявляти інтерес і увагу до гри іншої дитини, епізодично і ненадовго включаються у неї. Поки гра полягає лише у виконанні елементарних дій з іграшками (катання машини за мотузочку, накладання "їжі" на тарілку), ще немає підстав для стійкого спілкування: діти обмінюються іграшками, допомагають одне одному, потім розходяться, граються наодинці [11]. До кінця середнього дошкільного віку діти планують сюжет до початку гри, відповідно до власних уподобань [14, с.52]. Визначальним у ігровій діяльності для дітей у цей період є дотримання правил, зокрема моральних, до яких зобов'язує сюжет гри.

Оволодіння правилами гри та логікою ігрових ролей, на думку науковців, сприяє формуванню в дитини здатності підпорядковувати свою поведінку ігровим вимогам: радіти, підтримувати, скеровувати, спрямовувати, захищати, збагачувати, відшукувати, співпереживати у процесі здійснення ролі та відтворення сюжету гри. У процесі засвоєння таких дій дошкільник навчається керувати своєю поведінкою та підпорядковувати її системі моральних норм та цінностей [4].

Також, одним з показників рівня розвитку рольової діяльності дошкільників є специфіка взаємодії з однолітками. О.Усова зазначає, що на початкових етапах дошкільного дитинства переважає *механічна взаємодія* (як зазначено вище, діти граються поруч; здійснюється у вигляді двох окремих ігор; дії дітей можуть переплітатися, але залишатися окремими) [15, с.51]. Інтерес для дослідження становить психологічний зміст взаємодії дошкільників і сприйняття ними один одного, які дослідили сучасні науковці. Зокрема, Л.Лохвицька зазначає, що для дітей четвертого року життя у взаєминах з іншими характерним є переживання своєї схожості з ними [9, с.35]. Відповідно взаємодія є поверхневою і ситуативною. Психологічний зміст взаємодії полягає у самопізнанні, адже сприймаючи однолітка, «...дитина ніби об'єктивує себе і виділяє в собі конкретні властивості та якості» [9, с.36].

Вищим рівнем, на думку О.Усової, є *взаємодія дітей на основі інтересу до одного*, коли мотивом комунікації є міжособистісні відношення, уподобання, симпатії тощо [15, с.52]. У старшому дошкільному віці «одноліток стає для дитини не тільки об'єктом порівняння з собою, а й самоцінною, цілісною особистістю, суб'єктом спілкування та спільних дій. Поява і посилення суб'єктного складника у взаєминах дитини до інших дітей відображає певні зміни у розвитку моральної самосвідомості... З'являється прагнення не тільки відгукнутися на переживання однолітка, а й зрозуміти їх» [9, с.37].

Висновки. Таким чином, упродовж дошкільного дитинства здійснюється накопичення знань і уявлень про особливості рольової поведінки в різних життєвих ситуаціях, засвоєння соціальних і моральних норм, правил, суспільних вимог. Підґрунтям рольової діяльності повинні дошкільників бути визначені

суспільством норми і правила, які засвоюються у процесі морального виховання. Розвиток рольової діяльності дошкільників має бути послідовним, системним, цілісним. Також необхідно демонструвати позитивні зразки рольової поведінки з боку дорослих (батьків і вихователів), враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей, забезпечувати емоційний комфорт і позитивне сприйняття дітьми власних ролей, як ігрових, так і життєвих.

Перспективи подальших досліджень обумовлені потребою виокремлення особливостей педагогічного супроводу рольової діяльності дошкільників в умовах дошкільного навчального закладу.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник: А.М. Бозуш; Авт. кол-в: Бозуш А. М., Бєленька Т.В., Бозініч О.А. та ін. – К.: Видавництво, 2012. – 26 с.
2. Выготский Л.С. Педагогическая психология / Л.С. Выготский. – М.: Педагогика, 1991. – 479 с.
3. Дуткевич П.В. Дитяча психологія. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.
4. Карасьова К. Характеристика прояву ціннісних орієнтирів старших дошкільників у рольовій взаємодії з однолітками / К. Карасьова. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/>
5. Клочко Н. Організація ігрової діяльності дошкільників як методична проблема / Н. Клочко [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://klochko.vk.vntu.edu.ua/file/14c136952dd1677b7cfb4779a7186779.pdf>
6. Кононко О.А. Виховуємо соціально компетентного дошкільника: навч.-метод. посібник до Базової прогр. розв. дитини дошк. віку «Я у Світі» / О.А. Кононко. – К.: Світич, 2009. – 208 с.
7. Кудикіна Н.В. Тра: феноменологічна та педагогічна характеристики [Електронний ресурс] / Н.В. Кудикіна // Освітлогічний дискурс. – 2010. – № 1. – С. 20-31. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2010_1_4.
8. Лисенко Н.В. Педагогіка українського дошкільця : Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.: У 2-х ч. Ч.1 / Н.В. Лисенко, Н.Ф. Кирста. – К.: Вища шк., 2006. – 304 с.
9. Лохвицька Л.В. Програма з морального виховання дітей дошкільного віку «Скарбниця моралі» / Л.В. Лохвицька. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 128 с.
10. Мухина В.С. Возрастная психология: феноменология развития, детство, отрочество: Учебник для студ. вузов. – 4-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 1999. – 456 с.
11. Павелків Р.В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р.В. Павелків, О.П. Цигупало. – К.: Академвидав, 2008. – 431 с.
12. Поніманська П.І. Модель системи підготовки студентів до гуманістичного виховання дітей старшого дошкільного віку / П.І. Поніманська // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету Випуск 5 (48), 2012 [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?..
13. Поперечняк О.О. Соціально-рольова взаємодія дітей 6-7-ми річного віку в контексті формування життєвої компетентності / О.О. Поперечняк // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 11. Соціологія. Соціальна робота. Соціальна педагогіка. Управління: збірник наукових

праць. – Випуск 8. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. – С. 133-139.

14. Урунтаева Г.А. Дошкольная психология: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений. – 5-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 336 с.

15. Усова А.П. Роль игры в воспитании детей : сб. статей / под ред. А.В. Запорожца ; сост. Н.Я. Михайленко. – М.: Просвещение, 1976. – 94 с.

References

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity / Naukovyi kerivnyk: A.M. Bohush; Avt. kol-v: Bohush A.M., Bielienka H.V., Bohinich O.L. ta in. – K.: Vydavnytstvo, 2012. – 26 s.
2. Vihotskyi L.S. Pedagogicheskaja psichologiya / L.S. Vihotskyi. – M.: Pedagogika, 1991. – 479 s.
3. Dutkevych P.V. Dytiacha psichologhiia. Navch. posib. – K.: Tsentr uchbovoi literatury, 2012. – 424 s.
4. Karasova K. Kharakterystyka proiavu tsinnisnykh oriientyrv starshykh doshkilnykiv u rolivii vzaiemodii z odnolitkamy / K. Karasova. [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://lib.iitta.gov.ua/>
5. Klochko N. Orhanizatsiia ihrovoi diialnosti doshkilnykiv yak metodychna problema / N. Klochko [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: klochko.vk.vntu.edu.ua/file/14c136952dd1677b7cfb4779a7186779.pdf
6. Kononko O.L. Vykhovuiemo sotsialno kompetentnoho doshkilnyka: navch.-metod. posibnyk do Bazovoi prohr. rozv. dytyny doshk. viku «Ja u Sviti» / O.L. Kononko. – K.: Svitych, 2009. – 208 s.
7. Kudykina N.V. Hra: fenomenolohichna ta pedagogichna kharakterystyka [Elektronnyi resurs] / N.V. Kudykina // Osvitolohichnyi dyskurs. – 2010. – № 1. – S. 20-31. – Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/UJRN/osdys_2010_1_4.
8. Lysenko N.V. Pedagogika ukraïnskoho doshkillya : Navch. posib. dlia stud. vyshch. navch. zakl.: U 2-kh ch. Ch.1 / N.V. Lysenko, N.F. Kyrsta. – K.: Vyshcha shk., 2006. – 304 s.
9. Lohvitska L.V. Prohrama z moralnoho vykhovannia ditei doshkilnoho viku «Skarbnytsia morali» / L.V. Lohvitska. – Ternopil: Mandrivets, 2014. – 128 s.
10. Mukhina V.S. Vozrastnaia psichologhiia: fenomenolohiia razvytyia, detstvo, otrochestvo: Uchebnyk dlia stud. vuzov. – 4-e yzd., stereotyp. – M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademiia», 1999. – 456s.
11. Pavelkiv R.V. Dytiacha psichologhiia : navch. posib. / R.V. Pavelkiv, O.P. Tsyhupalo. – K.: Akademydav, 2008. – 431 s.
12. Ponimanska T.I. Model systemy pidhotovky studentiv do humanistychnoho vykhovannia ditei starshoho doshkilnoho viku / T.I. Ponimanska // Onovlennia zmistu, form ta metodiv navchannia i vykhovannia v zakladaakh osvity: Zbirnyk naukovykh prats. Naukovi zapysky Rivnenskoho derzhavnoho humanitarnoho universytetu Vypusk 5 (48), 2012 [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: www.irbis-nbuv.gov.ua/.../cgiirbis_64.exe?..
13. Poperechniak O.O. Sotsialno-rolova vzaiemodiia ditei 6-7-my richnoho viku v konteksti formuvannia zhyttievoi kompetentnosti / O.O. Poperechniak // Naukovyi chasopys NPU imeni M.P. Dragomanova. Seria № 11. Sotsiologhiia. Sotsialna robota. Sotsialna pedagogika. Upravlinnia: zbirnyk naukovykh prats. – Vypusk 8. – K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Dragomanova, 2008. – С. 133-139.
14. Uruntaeva H.A. Doshkolnaia psichologhiia: Ucheb. posobye dlia stud. sred. ped. учеб. zavedenyi. – 5-e yzd., stereotyp. – M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademiia», 2001. – 336 s.
15. Usova A.P. Rol yhry v vospytanyy detei : sb. statei / pod red. A.V. Zaporozhtsa ; sost. N.Ia. Mykhailenko. – M.: Prosveshchentye, 1976. – 94 s.

Zakharasevich N.V.,

postgraduate, lecturer of department of theory and methods of preschool and special education
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University, Nataliya_ZV@i.ua

Ukraine, Ivano-Frankivsk

**ROLE ACTIVITY OF CHILDREN OF PRESCHOOL AGE:
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS**

The article analyzes the psychological and pedagogical aspects of the development of role-play in preschool age. In the oldest preschool age, the role of the role of the game action center becomes corresponding to the chosen role of behavior and subordination to the rules of the game. Children not only consistently change role-playing roles within the same plot, but also use a combination of roles ("daddy" at the same time also "driver", "mother"-"doctor"). The older the children, the more flexible are the transitions from one role to another. On the basis of the analysis of scientific research, the essence of the concept of "role-based activity" is defined, the structure and functions of role-playing activities of preschoolers are identified. The age-specific characterization of role-playing skills in the context of the development of role-playing games at different stages of preschool childhood is given.

Key words: role-play, interaction, socialization, social situation of development, story-role game.

